

Gäller för: Kommunstyrelsen

Dokumentansvarig: Ekonomichef

Dnr : **KS2023/104-3**

Budgetunderlag kommunstyrelsen 2024-2026

Budgetunderlagets funktion

Enligt kommunens styrmodell är det mål- och budgetförutsättningar som är det första underlaget som tas fram i den årliga planerings- och budgetprocessen. Mål- och budgetförutsättningarna tas fram kommungemensamt och behandlas i kommunstyrelsen i februari. Därefter ska respektive nämnd upprätta förslag till budgetunderlag som beskriver konsekvenserna av den preliminärt tilldelade ramen samt kompletterande information/specificering av förändrade behov. I denna rapport beskrivs kommunstyrelsens budgetunderlag för 2024–2026.

Kommunstyrelsen har en särställning jämfört med övriga nämnder på så sätt att uppdraget är bland annat att samordna, leda och stödja övriga nämnder/förvaltningar. Detta uppdrag behöver utvecklas. Vissa uppdrag, åtaganden och behov som kommunen har uppfylls till viss del eller inte alls och ett aktivt ställningstagande måste göras. I vissa frågor kommer förstärkningar på kommunstyrelsen innebära fördelar för övriga nämnder medan minskningar i många fall kan innebära suboptimering.

Preliminär budgetram 2024

Ram 2023	62,9
Förändringsuppdrag	-0,6
Ram 2024	62,3

Kommunstyrelsens ram föreslås minskas från 62,9 till 62,3 mnkr vilket beror på det förändringsuppdrag som givits. Kommunstyrelsen får inga tillskott baserat på befolkningstillväxt och har heller inga större interna eller externa intäkter, utan har en helt ramfinansierad budget.

Önskemål om utökad ram

E-arkiv

Kommunstyrelsen är arkivmyndighet i Bollebygds kommun. Alla kommuner har ansvar för att spara information, oavsett om den är i pappersform eller digital. Det framgår i tryckfrihetsförordningen, arkivlagen och annan lagstiftning. Idag är

arkivet i Bollebygds kommun utformat utifrån att bevara fysiska handlingar – inte digital information. På sikt behöver kommunen övergå till e-arkiv (sparande i digital form) där syftet är att ha ett arkiv i nutid där den digitala informationen bevaras och används för olika syften. E-arkiv är en funktion för långtidsbevarande och hållbar hantering av digital information. E-arkiv är navet i kommunernas informationshantering och ska vara hållbar: hållbar över tid, ekonomiskt hållbar, hållbar utifrån användarens behov och demokratiskt hållbar.

I december 2021 gjorde kommunstyrelseförvaltningens bedömning är att Bollebygds kommun inte var redo att gå med i Boråsregionens samverkansprojektet kring e-arkiv då det saknades grundläggande delar inom arkivfrågor i kommunen. Idag finns de grundläggande delarna på plats, bland annat har en tjänst som informationssäkerhetssamordnare och en arkivarie tillkommit.

I september 2022 inleddes en förstudie för införande av e-arkiv inom medlemskommunerna och Boråsregionens kommunalförbundet. Uppdraget kommer ursprungligen från den gemensamma e-handlingsplanen som kommunerna tagit fram i samverkan. Genom samverkan kan de gemensamma resurserna användas kostnadseffektivt och en gemensam organisation möjliggör ett bra stöd för kommunerna i e-arkivfrågor.

Projekt e-arkiv i samverkan för sex kommuner (alla förutom Borås och Bollebygd) är beräknat till en kostnad om 8,2 mnkr tre år exklusive upphandling och arbetstid i respektive kommun. Arbetstid beräknas till ca 10 % i respektive kommun som behöver avsättas i det gemensamma projektet.

Kostnad år 2 beräknas till 37 kr/invånare och år 3 till 29 kr/invånare. Beräknad kostnad för drift och underhåll från år fyra ligger på 15–20 kr/invånare och år och omfattar support, underhåll, drift och förvaltning.

Kostnad för Bollebygds del år 2023 uppgår till 0,4 mnkr, år 2024 till 0,3 mnkr och från år 2025 och framåt 0,2 mnkr. Beräkning är gjord på 9800 invånare.

Bollebygds kommun kan om nödvändiga beslut fattas gå med i samverkansprojektet under 2023/2024. Bollebygds kommun får betala kostnaden

för 2023 men kan ges anstånd att betala den 2024. Den totala kostnaden för år 2023 och 2024 uppgår till 0,6 mnkr. För att kunna gå in i projektet och gå in i e-arkiv behöver kommunstyrelsen få täckning för kostnaderna.

Lag om kommunernas ansvar för brottsförebyggande arbete

Den 1 juli 2023 träder en ny lag i kraft som ger kommunerna ett brottsförebyggande ansvar. Lagen föreslås heta Lag om kommuners ansvar för brottsförebyggande arbete.

Den nya lagen pekar på att det krävs ett gemenskap strukturerat och långsiktigt brottsförebyggande arbete i hela samhället. Kommunernas uppdrag innebär att de tillsammans med Polismyndigheten utgör kärnan i det lokala brottsförebyggande arbetet. För att säkerställa att kommunernas brottsförebyggande arbete är effektivt och kunskapsbaserat regleras alltså kommunernas ansvar i en ny lag.

Enligt lagen ska kommunerna ta fram en lägesbild över brottsligheten i kommunen och utifrån denna ta ställning till behovet av åtgärder och besluta om en åtgärdsplan. Kommunerna ska också ta ansvar för samordningen av det lokala brottsförebyggande arbetet och inrätta en samordningsfunktion.

Förvaltningens bedömning är att det utökade uppdraget inte ryms in någon befintlig tjänst utan att det behövs ett tillskott motsvarande en 25–30 % tjänst vilket motsvarar 0,2 mnkr.

IT-säkerhet

Kommunstyrelsen har under flera år arbetat aktivt med att förbättra driftsäkerheten till följd av ökade omvärldshot och högre krav från verksamheterna.

I dagsläget finns ingen beredskap utanför kontorstid samtidigt som önskemålen finns från verksamheterna på tillgängliga system dygnet runt alla dagar i veckan, dessutom kan IT-incidenter inträffa när som helst på dygnet vilket också driver ett ökat behov. Trots att nuvarande personal inte har något beredskapsavtal har de vid incidenter och frågor från verksamheterna (t.ex. lösenordsbyte) ställt upp och arbetat, förvaltningens bedömning är att det inte är en hållbar lösning på sikt. Ett arbete pågår för att se hur en beredskap

skulle kunna se ut men det kommer oundvikligen innebära ökade kostnader. Förra året lyftes denna fråga, men då ingen lämplig lösning hittades kvarstår behovet.

Totalt uppskattar i dagsläget kommunstyrelseförvaltningen att området IT-säkerhet kommer behöva förstärkas med ca 0,3 mnkr inför 2024.

En mer noggrann genomgång med mer konkreta förslag kommer presenteras i samband med budgetarbetet under hösten, men förvaltningen vill redan nu lyfta behovet om tillskott.

HR-medarbetare

HR-avdelningen uppdrag är att vara en stöd- och kontrollfunktion som ska stödja och coacha chefer inom hela HR-området. Detta görs dels genom att ta fram och underhålla processer inom hela löne-/och HR-området, dels genom att stödja och stötta chef när det gäller alla frågor som rör medarbetare, arbetsmiljö, rekrytering och arbetsrätt. Utöver detta har HR-avdelningen ansvar för systemförvaltning och utveckling i flera stödsystem inom HR-området som chefer i organisationen använder dagligen. HR har ansvar för både det strategiska arbetet och det dagliga chefsnära arbetet.

HR-avdelningen har sedan 2016 bestått av samma antal medarbetare trots att organisationen växer och att kraven förändras. Antalet anställda har ökat med ca 100 månadsavlönade och antalet chefer har ökat med ca 10 sedan 2016. Kraven på redovisning till andra myndigheter, kraven på att ta fram handlingsplaner och dokument i lagstiftning etc. har också ökat markant sedan 2016.

HR-avdelningen har också infört fler system för att hjälpa cheferna att uppfylla krav i lagstiftning för till exempel rehabilitering av medarbetare, för att uppfylla lagen om anställningsskydd och arbetsmiljölagstiftningens krav om uppföljning av arbetsmiljön. Även dessa system kräver systemförvaltning och utveckling. I tider då tiden inte räcker till prioriteras det verksamhetsnära arbetet där HR stöttar chefer i organisationen inom alla delar i HR-området. Det blir då på bekostnad av det strategiska arbetet inom till exempel arbetsmiljö, strategisk kompetensförsörjning, rekrytering, attraktiv arbetsgivare, chefsutveckling och medarbetarutveckling etc och utvecklingen och förvaltningen av verksamhetssystemen inom HR.

För att kunna fokusera på både det verksamhetsnära arbetet och det strategiska arbetet behöver HR-avdelningen en HR-medarbetare till.

Genom att anställa en till HR-specialist till kan fokus läggas på att förbättra och utveckla processerna inom HR-området, öka stödet till cheferna i organisationen och också arbeta med de strategiskt viktiga frågorna så som kompetensförsörjning, rekrytering och arbetsmiljö. Det skulle ge chefer i hela verksamheten bättre förutsättningar att vara chef och fokusera på sin kärnprocess.

Kostnaden för en HR-medarbetare beräknas till ca 0,7 mnkr. För att möjliggöra en medarbetare till på HR-avdelningen behöver kommunstyrelsen täckning av kostnaderna.

Hantering av förändringsuppdrag

Kommunstyrelsen får inga tillskott baserat på befolkningstillväxt eller liknande utan har en helt anslagsfinansierad budget. Det innebär att det inte sker något tillskott till verksamheten med automatik. Kostnaderna under kommunstyrelsen kan delas in i två delar.

Den kommunövergripande delen som t.ex. finansierar gemensamma lokaler, räddningstjänst, kollektivtrafik osv. är väldigt svåra att påverka och bestäms på många sätt av andra än kommunstyrelsen själva.

Den andra delen är kommunstyrelsens egna verksamheter med ekonomi/IT, HR/Lön och administrativa enheten. Dessa kostnader går att minska men det kommer få konsekvens för övriga nämnder. Förvaltningens bedömning är att det snarare behövs satsas på kommunstyrelsens verksamheter för att erbjuda ett än bättre stöd än att det minskas. Det finnas annars risker att nämnderna behöver bygga upp egna suboptimerade funktioner inom de områden där kommunstyrelsen behöver minska.

Som tidigare nämnts riskerar kostnadsminskningar på kommunstyrelsens verksamhet leda till utökade kostnader eller minskat stöd för kommunens övriga nämnder. Detta är något kommunstyrelsen gärna undviker men samtidigt måste kommunstyrelsen i första hand säkerställa finansiering åt övergripande funktioner

samt funktioner som säkerställer kommunstyrelsens uppdrag att leda och samordna. Vissa mindre kostnadsbesparingar kan genomföras utan större konsekvenser och det är något som förvaltningen har arbetat aktivt med under flera år, men det finns mer att göra.

Kommunstyrelsen har under flera år visat på ganska stora överskott och det har inneburit att kommunstyrelsen ibland har tagit kostnader som kanske egentligen skulle höra hemma i en annan nämnd, detta har inte på något sätt varit optimalt utifrån ett ekonomistyrningsperspektiv men samtidigt ett smidigt sätt att hantera vissa kostnader, det rör främst kostnader mellan samhällsbyggnadsförvaltningens verksamheter och inom IT. Den möjligheten kommer minska i takt med att kommunstyrelsens budget minskas.

Förvaltningen vill även lyfta möjligheten att minska digitaliseringspengen som idag uppgår till 1 mnkr, av detta behöver kommunstyrelsen nyttja ca 0,4 mnkr om året för att säkerställa utveckling av kommunstyrelsens system och den kommungemensamma plattformen, resterande 0,6 mnkr kan användas för att bidra till förändringsuppdraget.

Preliminär budgetram 2025

E-handel

Ett område där många kommuner har identifierat en effektiviseringspotential är inom e-handel. E-handel innebär för kommunens del att leverantörer och deras artiklar läggs upp i ett internt e-handelssystem och sedan sker alla beställningar i det systemet snarare än i leverantörens egna webshop. Det innebär att kommunen kan styra vilka produkter som ska köpas in utifrån det upphandlade sortimentet. Det finns även möjligheter att välja produkter utifrån miljö/klimat kriterier. En fördel med e-handel är det förenklar fakturaadministrationen genom att leverantörsfakturan matchas mot beställningen och kan gå direkt till betalning om allt stämmer.

Investeringar

Sedan några år har kommunen ändrat strategi från att leasa datorutrustning till att köpa. Generellt är det långsiktigt ett betydligt bättre alternativ men det innebär att mer än tidigare behöver tas som en investeringskostnad. Kommunstyrelsens investeringsram är inte höjd med anledning av den förändrade strategin men kommunstyrelsen har inom sin ram omvandlat driftskostnader från leasingkostnader till kapitalkostnader. Det innebär alltså att kostnaden som uppstår till följd av investeringarna redan är medräknade på driftsbudgeten men inte i investeringsbudgeten. Kommunstyrelsen räknar med ett behov på investeringsbudget på ca 2 mnkr om året för IT.